

جایگاه اصلاحیه‌ی قانون مالیات‌های مستقیم در تحقق سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی

مسعود طاهری نیا، مهدی بیرانوند، حسین یاراحمدی

اقتصاد ملی در بند نهم این سیاست‌ها است که هدف اصلی از مطرح شدن آن ایجاد ثبات در اقتصاد ملی و پیشگامی در تقویت بخش تولید است. در این زمینه، گفتنی است که بر اساس نظر کارشناسان خبره‌ی اقتصادی، مالیات از مهم‌ترین ابزارهای هدایت و کنترل سایر مؤلفه‌های اقتصادی به سوی تحقق محورهای اقتصاد مقاومتی است. (سرآبادانی، ۱۳۹۳)

در همین راستا، طرح تحول اقتصادی برای تحقق اصلاح نظام مالیاتی مورد توجه قرار گرفت که زمینه‌ساز استفاده‌ی بهینه از اهرم مالیات برای تحقق اهداف عالی اقتصاد مقاومتی است، و با تلاش‌های شبانه‌روزی اقتصاددانان و کارشناسان خبره سازمان امور مالیاتی کشور، انواع روش‌های شناسایی مؤدیان و مالیات‌ستانی کارآمد با تجربه‌های اجرایی موفق در سطح جهان مورد بررسی قرار گرفت و در نهایت طرح جامع مالیاتی به‌عنوان الگویی کارساز و قابل اجرا در کشور تعیین گردید. (حسینی، ۱۳۹۴)

کارآمدترین و بهترین روش حرکت نظام مالیاتی در مسیر تحقق ویژگی‌های اقتصاد مقاومتی، علاوه بر وضع مشوق‌های مالیاتی برای امور تولیدی و صنعتی، واردات نهاده‌های تولید و ابزارآلات و ماشین‌آلات صنعتی، وضع مالیات‌های سنگین و عدم اعطای معافیت برای فعالیت‌های واسطه‌گری، دلالی و غیرمولد، واردات کالاهای مصرفی و لوکس، تکمیل بانک اطلاعاتی جامع برای همه‌ی فعالان اقتصادی و اجرای کامل طرح جامع مالیاتی خواهد بود. (حسینی، ۱۳۹۴)

اما اصلاحیه‌ی قانون مالیات‌های مستقیم که با رویکرد طرح جامع مالیاتی تنظیم و ابلاغ شده است نیز از این قافله عقب نمانده و انتظار می‌رود سهم بالایی را در تحقق اقتصاد مقاومتی به خود اختصاص دهد، زیرا بخش‌های مهمی از بندهای شصت‌گانه‌ی اصلاحیه‌ی قانون در راستای سیاست‌های کلی ۲۴ ماده‌ای اقتصاد مقاومتی تنظیم شده است. (نگاره‌ی یک)

راهکار تحقق بخش عمده‌ای از سیاست‌های اقتصاد مقاومتی در اصلاحیه‌ی قانون مالیات‌های مستقیم منظور شده است

اتکای درآمدهای کشور را به درآمدهای نفتی کاهش دهد و دولت ضمن حفظ منابع زیرزمینی و کاهش اثرات ناشی از نوسانات قیمت نفت بر تراز بودجه‌ای کشور، درآمدی مطمئن و مداوم داشته باشد. و در واقع مالیات می‌تواند به‌عنوان کلیدی‌ترین منبع درآمدی دولت، نقش به‌سزایی در ایجاد استقلال کشور ایجاد کند. (محسنی، ۱۳۹۵)

براساس سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی، این اقتصاد متکی به دانش و فناوری، عدالت بنیان، درون‌زا و برون‌گرا، پویا و پیشرو است. از مهم‌ترین ویژگی‌های شکوفایی اقتصاد در کشور می‌توان به رشد سرمایه‌گذاری و بهره‌وری، توسعه‌ی کارآفرینی، پیشتازی اقتصاد دانش‌بنیان، سهم‌بری عادلانه‌ی عوامل در زنجیره‌ی تولید تا مصرف، افزایش تولید داخلی کالاهای اساسی، تأمین امنیت غذا و درمان و ایجاد ذخایر راهبردی، لزوم اصلاح الگوی مصرف و... نام برد. نکته‌ی بسیار مهم در این مقوله، توجه ویژه‌ی رهبر معظم به اصلاح و تقویت همه‌جانبه‌ی نظام مالی کشور با هدف پاسخ‌گویی به نیازهای

رویکرد اقتصاد مقاومتی، مبتنی بر اعتقاد به توانمندی‌های داخلی در فعالیتهای اقتصادی است به‌گونه‌ای که برنامه‌ها و راهبردهای اقتصادی آن در بهره‌گیری از نیروهای داخلی و اعتقاد به ارزش آفرین بودن عوامل تولید است. اقتصاد مقاومتی، اقتصادی است که منفعل نیست، و توان رویارویی و تقابل با فشارهای داخلی و خارجی را دارد. در این نوع سامان‌دهی اقتصاد ایران باید هر چه پیشتر استفاده از منابع نفتی را محدود کند و به ترمیم ساختارها و نهادهای فرسوده و ناکارآمد موجود بپردازد. لازمه‌ی اقتصاد مقاومتی در ایران، عدم اتکا به درآمدهای نفتی و اصلاح نظام درآمدی دولت، ارتقای عدالت اجتماعی، شفافیت اقتصادی، کاهش فساد، بهبود رقابت و حمایت از تولید در کشور و حمایت از صادرات در فرآیندهای اقتصادی کشور است. (محسنی، ۱۳۹۵)

دولت برای انجام وظایف و اجرای تعهدات خود نیازمند منابع مالی است و مالیات به‌عنوان منبع پایدار می‌تواند

نگاره ۱

مواد سیاست‌های اقتصاد مقاومتی	مواد اصلاحیه‌ی قانون مالیات‌های مستقیم
ماده ۱- تأمین شرایط و فعال‌سازی کلیه‌ی امکانات و منابع مالی و سرمایه‌های انسانی و علمی کشور به منظور توسعه‌ی کارآفرینی و به حداکثر رساندن مشارکت آحاد جامعه در فعالیت‌های اقتصادی با تسهیل و تشویق همکاری‌های جمعی و تأکید بر ارتقای درآمد و نقش طبقات کم‌درآمد و متوسط.	ماده ۱۳۲ - بند س - معادل هزینه‌های تحقیقاتی و پژوهشی اشخاص حقوقی خصوصی و تعاونی در واحدهای تولیدی و صنعتی دارای پروانه‌ی بهره‌برداری از وزارتخانه‌های ذی‌ربط که در قالب قرارداد منعقد شده با دانشگاه‌ها یا مراکز پژوهشی و آموزش عالی دارای مجوز قطعی از وزارتخانه‌های علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی که در چارچوب نقشه‌ی جامع علمی کشور انجام می‌شود، مشروط بر این‌که گزارش پیشرفت سالانه آن به تصویب شورای پژوهشی دانشگاه‌ها و یا مراکز تحقیقاتی مربوطه برسد و ناخالص درآمد ابرازی حاصل از فعالیت‌های تولیدی و معدنی آن‌ها کمتر از پنج میلیارد (۵.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰) ریال نباشد، حداکثر به میزان ده درصد مالیات ابرازی سال انجام هزینه‌ی مذکور بخشوده می‌شود.

بند س ماده ۱۳۲، شرایط انگیزشی مناسبی را برای تعامل واحدهای صنعتی و تولیدی با مراکز علمی و دانشگاهی برای انجام پروژه‌های تحقیقاتی فراهم می‌کند، به گونه‌ای که نه تنها هزینه‌های تحقیقاتی و پژوهشی به عنوان هزینه‌های قابل قبول در نظر گرفته می‌شود، بلکه مشمول بخشودگی در میزان مالیات ابرازی توسط واحد صنعتی و تولیدی خواهد شد و زمینه‌ی حداکثری مشارکت آحاد جامعه به خصوص نخبگان عرصه‌ی علم و عرصه‌ی فعالیت‌های اقتصادی را فراهم می‌کند.

نگاره ۲

مواد سیاست‌های اقتصاد مقاومتی	مواد اصلاحیه‌ی قانون مالیات‌های مستقیم
ماده ۲- پیشسازی اقتصاد دانش‌بنیان، پیاده‌سازی و اجرای نقشه‌ی جامع علمی کشور و سامان‌دهی نظام ملی نوآوری به منظور ارتقای جایگاه جهانی کشور و افزایش سهم تولید و صادرات محصولات و خدمات دانش‌بنیان و دستیابی به رتبه‌ی اول اقتصاد دانش‌بنیان در منطقه.	ماده ۱۳۲ بند خ - واحدهای تولیدی فناوری اطلاعات با تأیید وزارتخانه‌های ذی‌ربط و معاونت علمی و فناوری رئیس‌جمهور در هر حال از امتیاز این ماده برخوردار می‌باشند. (استفاده از نرخ صفر مالیاتی)

در بند خ ماده ۱۳۲ در راستای ماده ۲ سیاست‌های اقتصاد مقاومتی تمام واحدهای تولیدی فناوری اطلاعات مشمول محاسبه‌ی مالیات با نرخ صفر می‌شوند (نگاره‌ی دو). هدف‌گذاری وزارتخانه‌های علوم، تحقیقات و فناوری و علوم پزشکی در تأسیس و راه‌اندازی شرکت‌های دانش‌بنیان، پارک‌های علم و فناوری و گسترش اتاق‌های فکر استان برای تحقق ماده‌ی ۲ سیاست‌های اقتصاد مقاومتی با سیاست سازمان امور مالیاتی در محاسبه‌ی مالیات با نرخ صفر می‌تواند در تحقق و دستیابی به رتبه‌ی اول اقتصاد دانش‌بنیان در منطقه و جایگاه جهانی مُثمر‌رَم باشد.

مواد سیاست‌های اقتصاد مقاومتی	مواد اصلاحیه‌ی قانون مالیات‌های مستقیم
ماده ۳- محور قراردادن رشد بهره‌وری در اقتصاد با تقویت عوامل تولید، توانمندسازی نیروی کار، تقویت رقابت‌پذیری اقتصاد، ایجاد بستر رقابت بین مناطق و استان‌ها و به‌کارگیری ظرفیت و قابلیت‌های متنوع در جغرافیای مزیت‌های مناطق کشور.	ماده ۱۳۲- درآمد ابرازی ناشی از فعالیت‌های تولیدی و معدنی اشخاص حقوقی غیردولتی در واحدهای تولیدی یا معدنی که از تاریخ اجرای این ماده از طرف وزارت‌خانه‌های ذی‌ربط برای آن‌ها پروانه بهره‌برداری صادر یا قرارداد استخراج و فروش منعقد می‌شود و همچنین درآمدهای خدماتی بیمارستان‌ها، هتل‌ها و مراکز اقامتی گردشگری اشخاص یادشده که از تاریخ مذکور از طرف مراجع قانونی ذی‌ربط برای آن‌ها پروانه بهره‌برداری یا مجوز صادر می‌شود از تاریخ شروع بهره‌برداری یا استخراج یا فعالیت به مدت پنج سال و در مناطق کم‌تر توسعه‌یافته به مدت ده سال با نرخ صفر مشمول مالیات می‌باشد

انتظار می‌رود با لحاظ کردن مشوق‌های مالیاتی چون ماده‌ی ۱۳۲ قانون مالیات‌های مستقیم برای همه‌ی مناطق به‌خصوص مناطق کم‌تر توسعه‌یافته، فعالان عرصه‌ی اقتصاد برای سرمایه‌گذاری انگیزه‌ی بیش‌تری پیدا کنند و با فعالیت در این مناطق از مزایای بخشودگی مالیاتی بهره‌مند شوند و به طور غیرمستقیم زمینه‌ی عدالت اقتصادی را فراهم کنند. (نگاره‌ی سه)

مواد سیاست‌های اقتصاد مقاومتی	مواد اصلاحیه‌ی قانون مالیات‌های مستقیم
ماده ۶- افزایش تولید داخلی نهاده‌ها و کالاهای اساسی (به‌ویژه در اقلام وارداتی)، و اولویت دادن به تولید محصولات و خدمات راهبردی و ایجاد تنوع در مبادی تأمین کالاهای وارداتی با هدف کاهش وابستگی به کشورهای محدود و خاص.	ماده ۱۳۲- درآمد ابرازی ناشی از فعالیت‌های تولیدی و معدنی اشخاص حقوقی غیردولتی در واحدهای تولیدی یا معدنی که از تاریخ اجرای این ماده از طرف وزارت‌خانه‌های ذی‌ربط برای آن‌ها پروانه بهره‌برداری صادر یا قرارداد استخراج و فروش منعقد می‌شود و همچنین درآمدهای خدماتی بیمارستان‌ها، هتل‌ها و مراکز اقامتی گردشگری اشخاص یاد شده که از تاریخ مذکور از طرف مراجع قانونی ذی‌ربط برای آن‌ها پروانه بهره‌برداری یا مجوز صادر می‌شود از تاریخ شروع بهره‌برداری یا استخراج یا فعالیت به مدت پنج سال و در مناطق کم‌تر توسعه‌یافته به مدت ده سال با نرخ صفر مشمول مالیات می‌باشد.
ماده ۷- تأمین امنیت غذا و درمان و ایجاد ذخایر راهبردی با تأکید بر افزایش کمی و کیفی تولید (مواد اولیه و کالا).	

شاهرگ حیاتی و مسأله‌ی اصلی اقتصاد کشور ما، مسأله‌ی تولید است بنابراین ماده‌ی ۱۳۲ قانون مالیات‌های مستقیم به‌عنوان پیش‌تاز در حمایت از تولید داخلی، از مواد مهم و راهبردی در موضوع تولید است و می‌تواند به‌عنوان مشوق کارآمد به‌عنوان بازوی توانمند تولید سهم بسزایی را در تحقق مواد اقتصاد مقاومتی ایفا کند. شرط داشتن جامعه‌ی پویا، با نشاط و مولد در وهله‌ی اول سلامت جسمی آحاد مردم آن جامعه است که رهبر معظم انقلاب به خوبی به این موضوع پرداخته و یکی از مواد سیاست‌های اقتصاد مقاومتی را به امر امنیت درمان اختصاص داده است. از سویی این موضوع در اصلاحیه‌ی قانون به خوبی دیده شده و در ماده ۱۳۲ قانون مالیات‌های مستقیم درآمد ناشی از ارائه خدمات درمانی بیمارستان‌ها را با نرخ صفر مشمول مالیات نموده است. (نگاره‌ی چهار)

نگاره‌ی ۵

مواد سیاست‌های اقتصاد مقاومتی	مواد اصلاحیه‌ی قانون مالیات‌های مستقیم
ماده ۸- مدیریت مصرف با تأکید بر اجرای سیاست‌های کلی اصلاح الگوی مصرف و ترویج مصرف کالاهای داخلی همراه با برنامه‌ریزی برای ارتقای کیفیت و رقابت پذیری در تولید.	ماده ۱۰۷- تبصره یک- در مورد عملیات پیمانکاری، آن قسمت از مبلغ قرارداد که به مصرف خرید لوازم و تجهیزات می‌رسد مشروط بر آن که در قرارداد یا اصلاحات و الحاقات بعدی آن مبالغ لوازم و تجهیزات به طور جدا از سایر اقلام قرارداد درج شده باشد، در مورد خرید داخلی حداکثر تا مبلغ صورتحساب خرید و در مورد خرید خارجی تا مجموع ارزش گمرکی کالا و حقوق ورودی و سایر پرداخت‌های قانونی مندرج در پروانه سبز گمرکی از پرداخت مالیات معاف است.

از دغدغه‌های اصلی رهبر انقلاب، موضوع ترویج مصرف کالاهای داخلی است. از آن‌جا که این موضوع به طور مستقیم به امر تولید، زنجیره‌ی ارزش، حفظ نقدینگی در داخل کشور و حمایت از مشاغل جانبی ارتباط دارد و می‌تواند عاملی مؤثر بر داشتن اقتصادی پویا باشد. بنابراین در تبصره یک ماده ۱۰۷ اصلاحیه‌ی قانون مالیات‌های مستقیم به خوبی به این امر پرداخته و خریدهای داخلی را معاف از مالیات دانسته. البته در خصوص خریدهای خارجی هم این مطلب مصداق پیدا نموده که به نظر می‌رسد منظور قانون‌گذار خرید خارجی به شرط نبودن کالای مشابه ایرانی در داخل کشور است. (نگاره‌ی پنج)

نگاره‌ی ۶

مواد سیاست‌های اقتصاد مقاومتی	مواد اصلاحیه‌ی قانون مالیات‌های مستقیم
ماده ۱۰- بند ۱- حمایت همه‌جانبه‌ی هدفمند از صادرات کالاها و خدمات به تناسب ارزش افزوده و با خالص ارزآوری مثبت از طریق تسهیل مقررات و گسترش مشوق‌های لازم	ماده ۱۴۱- صدرصد درآمد حاصل از صادرات خدمات و کالاهای غیرنفتی و محصولات بخش کشاورزی و بیست درصد درآمد حاصل از صادرات مواد خام مشمول مالیات با نرخ صفر می‌گردد.

حجم صادرات بیان‌گر میزان تعامل هر کشور با سایر کشورهاست. کشور موفق، سعی در کسب اعتماد سایر کشورها نسبت به خود را دارد تا بتواند به راحتی محصولات تولیدی خود را در بازارهای آن‌ها عرضه کند، توجه به موضوع صادرات در بخش مالیاتی با در نظر گرفتن مواد قانونی از جمله ماده‌ی ۱۴۱ به روشنی در راستای سیاست‌های اقتصاد مقاومتی به خصوص صادرات است. (نگاره‌ی شش)

نگاره‌ی ۷

مواد سیاست‌های اقتصاد مقاومتی	مواد اصلاحیه‌ی قانون مالیات‌های مستقیم
ماده ۱۰- بند ۲- گسترش خدمات تجارت خارجی و ترانزیت و زیرساخت‌های مورد نیاز.	ماده ۱۴۱- تبصره ۱- درآمد حاصل از صادرات کالاهای مختلف که به صورت عبوری (ترانزیت) به ایران وارد می‌شوند و بدون تغییر در ماهیت یا با انجام کاری بر روی آن صادر می‌شوند مشمول مالیات با نرخ صفر می‌گردد.

امروزه صنعت ترانزیت به عنوان صنعت پاک و بدون نیاز به سرمایه از دید رهبر انقلاب به دور نبوده و آن را به عنوان یکی از بندهای اقتصاد مقاومتی بیان کرده‌اند. از طرفی در تبصره‌ی یکم ماده‌ی ۱۴۱ اصلاحیه‌ی قانون نیز به این موضوع پرداخته شده و درآمد حاصل از صادرات کالاهای مختلف که به صورت عبوری (ترانزیت) به ایران وارد می‌شوند و بدون تغییر در ماهیت یا با انجام کاری بر روی آن صادر می‌شوند مشمول مالیات با نرخ صفر در نظر گرفته شده است. (نگاره‌ی هفت)

نگاره‌ی ۸

مواد سیاست‌های اقتصاد مقاومتی	مواد اصلاحیه‌ی قانون مالیات‌های مستقیم
ماده ۱۰- بند ۳- تشویق سرمایه‌گذاری خارجی برای صادرات.	ماده ۱۳۲- بند خ- شرکت‌های خارجی که با استفاده از ظرفیت واحدهای تولیدی داخلی در ایران نسبت به تولید محصولات با نشان معتبر اقدام کنند، در صورتی که حداقل بیست درصد از محصولات تولیدی را صادر نمایند، از تاریخ انعقاد قرارداد همکاری با واحد تولید ایرانی در دوره‌ی محاسبه‌ی مالیات با نرخ صفر واحد تولیدی مذکور مشمول حکم این ماده بوده و در صورت اتمام دوره مذکور، از پنجاه درصد تخفیف در نرخ مالیاتی نسبت به درآمد ابرازی حاصل از فروش محصولات تولیدی در مدت مذکور در این ماده برخوردار می‌باشند.

سرمایه‌گذاری ذاتاً از مولفه‌های یک اقتصاد پویا است. سهم سرمایه‌گذاری در اقتصاد در بخش‌های مختلفی از جمله تولید، ارائه خدمات، سوق دادن نقدینگی به فعالیت‌های مولد و دور کردن آن از بخش‌های واسطه‌ای و مخرب مهم و قابل توجه بوده و از عوامل اصلی و تأثیرگذار در امر توسعه‌ی اقتصادی و اجتماعی به شمار می‌آید. سرمایه‌گذاری خارجی علاوه بر داشتن همه‌ی ویژگی‌هایی که به آن‌ها اشاره شده موجب ورود ارز و سرمایه به داخل کشور شده و موجبات رونق اقتصادی را تشدید می‌کند. این امر به‌عنوان موضوع اصلی و حیاتی در بند سه ماده ده سیاست‌های اقتصاد مقاومتی مطرح شده. از طرفی در بند خ ماده ۱۳۲ اصلاحیه‌ی قانون مالیات‌های مستقیم نیز با نگاهی ویژه به این امر پرداخته و تسهیلاتی را به این موضوع اختصاص داده است. (نگاره‌ی هشت)

نگاره‌ی ۹

مواد سیاست‌های اقتصاد مقاومتی	مواد اصلاحیه‌ی قانون مالیات‌های مستقیم
ماده ۱۰- بند ۶- ایجاد ثبات رویه و مقررات در مورد صادرات با هدف گسترش پایدار سهم ایران در بازارهای هدف.	ماده ۱۴۱- صددرصد درآمد حاصل از صادرات خدمات و کالاهای غیرنفتی و محصولات بخش کشاورزی و بیست درصد درآمد حاصل از صادرات مواد خام، مشمول مالیات با نرخ صفر می‌گردد.

نگاره‌ی ۱۰

مواد سیاست‌های اقتصاد مقاومتی	مواد اصلاحیه‌ی قانون مالیات‌های مستقیم
ماده ۱۱- توسعه‌ی حوزه‌ی عمل مناطق آزاد و ویژه‌ی اقتصادی کشور به منظور انتقال فناوری‌های پیشرفته، گسترش و تسهیل تولید، صادرات کالا و خدمات و تأمین نیازهای ضروری و منابع مالی از خارج.	ماده ۱۳۲ بند پ- دوره‌ی برخورداری محاسبه‌ی مالیات با نرخ صفر برای واحدهای اقتصادی مذکور موضوع این ماده واقع در شهرک‌های صنعتی یا مناطق ویژه اقتصادی به مدت دو سال و در صورت استقرار شهرک‌های صنعتی یا مناطق ویژه اقتصادی در مناطق کم‌تر توسعه‌یافته، به مدت سه سال افزایش می‌یابد

مناطق ویژه اقتصادی به‌عنوان قطب‌های اقتصادی کشور می‌توانند نقش کلیدی در تقویت تولید و تجارت کشور داشته باشند. در حقیقت این مناطق بازوی اقتصادی کشور در حیطه‌ی عمل و اجرا هستند. هر اندازه این مناطق فعال و پرتلاش باشند، اثرات آن بر سایر بخش‌های اقتصادی مثبت و مؤثر خواهد بود. ماده‌ی یازدهم سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی به روشنی جایگاه ارزشمند این مناطق و ضرورت توسعه‌ی حوزه‌ی عمل آن را مورد اشاره قرار داده است. در همین زمینه، در بند «پ» ماده‌ی ۱۳۲ قانون مالیات‌های مستقیم نیز مشوق‌های مناسبی برای سرمایه‌گذاران و فعالان اقتصادی در این مناطق در نظر گرفته شده است. (نگاره‌های ۹ و ۱۰)

نگاره‌ی ۱۱

مواد سیاست‌های اقتصاد مقاومتی	مواد اصلاحیه‌ی قانون مالیات‌های مستقیم
ماده ۱۳- مقابله با ضربه‌پذیری درآمد حاصل از صادرات نفت و گاز از طریق: - انتخاب مشتریان راهبردی. - ایجاد تنوع در روش‌های فروش. - مشارکت دادن بخش خصوصی در فروش. - افزایش صادرات گاز. - افزایش صادرات برق. - افزایش صادرات پتروشیمی. - افزایش صادرات فرآورده‌های نفتی.	ماده ۱۴۱- صددرصد درآمد حاصل از صادرات خدمات و کالاهای غیرنفتی و محصولات بخش کشاورزی و بیست درصد درآمد حاصل از صادرات مواد خام مشمول مالیات با نرخ صفر می‌گردد.

در ماده‌ی سیزدهم سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی، افزایش صادرات فرآورده‌های نفتی و پتروشیمی مورد تأکید قرار گرفته است. نگاه ویژه به پرهیز از خام‌فروشی و مشارکت دادن بخش خصوصی در فروش و انتخاب مشتریان راهبردی برای محصول راهبردی کشور یعنی نفت و گاز از نگاه بخش مالیاتی نیز مورد توجه قرار گرفته است به گونه‌ای که در ماده ۱۴۱ قانون مالیات‌های مستقیم مشوق‌های مالیاتی برای درآمد حاصل از خدمات و کالاهای غیرنفتی و کشاورزی مشمول مالیات به نرخ صفر است. (نگاره‌ی ۱۱)

نگاره‌ی ۱۲

مواد سیاست‌های اقتصاد مقاومتی	مواد اصلاحیه‌ی قانون مالیات‌های مستقیم
ماده ۱۷- اصلاح نظام درآمدی دولت با افزایش سهم درآمدهای مالیاتی.	ماده ۱۷۰- رویکرد اساسی و مهم اصلاحیه‌ی قانون افزایش درآمدهای مالیاتی از طریق گسترش پایه‌های مالیاتی و کاهش نرخ مالیاتی می‌باشد.

کاهش سهم نفت از درآمدهای دولت و افزایش سهم مالیات، از راهبردهای چندسال گذشته دولتمردان بوده است که در ماده ۱۷ سیاست‌های اقتصاد مقاومتی به روشنی به آن اشاره شده است. برای تحقق این امر، اصلاح قانون مالیات‌های مستقیم برای افزایش سهم مالیات‌ها با کاهش نرخ مالیاتی و افزایش پایه‌های مالیاتی به سرانجام رسید. (نگاره‌ی ۱۲)

نگاره‌ی ۱۳

مواد سیاست‌های اقتصاد مقاومتی	مواد اصلاحیه‌ی قانون مالیات‌های مستقیم
ماده ۱۹- شفاف‌سازی اقتصاد و سالم‌سازی آن و جلوگیری از اقدامات، فعالیت‌ها و زمینه‌های فساد از حوزه‌های پولی، تجاری، ارزی و...	ماده ۱۶۹ مکرر- به منظور شفافیت فعالیت‌های اقتصادی و استقرار نظام یک‌پارچه‌ی اطلاعات مالیاتی، پایگاه اطلاعات هویتی، عملکردی و دارایی مؤدیان مالیاتی شامل مواردی نظیر اطلاعات مالی، پولی و اعتباری، معاملاتی، سرمایه‌ای و ملکی اشخاص حقیقی و حقوقی در سازمان امور مالیاتی کشور ایجاد می‌شود.

از خواسته‌ها و مطالبات اصلی دولت و آحاد مردم در جامعه شفافیت فعالیت‌های اقتصادی به منظور جلوگیری از فساد و بروز پدیده‌های مخرب اجتماعی است که این موضوع در بند ۱۹ سیاست‌های اقتصاد مقاومتی به آن اشاره شده است. از طرفی ماده‌ی ۱۶۹ و ۱۶۹ مکرر اصلاحیه‌ی قانون به طور کامل مفصل و نگرشی عمقی به این موضوع پرداخته و به جرأت می‌توان گفت از اصلاحات اصلی و مهم در راستای تحقق سیاست‌های اقتصاد مقاومتی بوده است. این مواد قانونی، مؤدیان مالیاتی و کلیه فعالان اقتصادی را به ثبت فعالیت‌های اقتصادی خود، بسته به نوع فعالیت در سامانه‌ای که از سوی سازمان امور مالیاتی طراحی شده، ملزم کرده‌اند. این کار علاوه بر این که کمک شایانی به شفافیت فعالیت‌های اقتصادی می‌کند، از بروز پدیده‌های مخرب از جمله فعالیت‌های زیرزمینی در جامعه جلوگیری می‌کند و از آن‌جا که به عنوان منبع اصلی اطلاعات از آن استفاده می‌شود، می‌تواند زمینه‌ساز شفافیت و عدالت مالیاتی در کشور باشد. (نگاره‌ی ۱۳)

مالیات

نگاره‌ی ۱۴

مواد سیاست‌های اقتصاد مقاومتی	مواد اصلاحیه‌ی قانون مالیات‌های مستقیم
ماده ۲۰- تقویت فرهنگ جهادی در ایجاد ارزش افزوده، تولید ثروت، بهره‌وری، کارآفرینی، سرمایه‌گذاری و اشتغال مولد و اعطای نشان اقتصاد مقاومتی به اشخاص دارای خدمات برجسته در این زمینه.	ماده ۱۳۲ بند ب- مالیات با نرخ صفر برای واحدهای تولیدی و خدماتی و سایر مراکز موضوع این ماده که دارای بیش از پنجاه نفر نیروی کار شاغل باشند چنانچه در دوره معافیت، هر سال نسبت به سال قبل نیروی کار شاغل خود را حداقل پنجاه درصد افزایش دهند، به ازای هر سال افزایش کارکنان یک سال اضافه می‌شود.

در سال‌های اخیر، اشتغال نیز به یکی از مشکلات بنیادین و از دغدغه‌های اصلی دولت و مردم مبدل شده تا جایی که رهبری انقلاب، اشتغال نیروی کار را از عناصر مهم و کاربردی در امر تولید ثروت، بهره‌وری یاد کرده‌اند. چراکه اشتغال سالم و مولد علاوه بر افزایش ثروت در جامعه از هدر رفتن سرمایه‌های مالی و انسانی و خروج منابع از کشور جلوگیری می‌کند. دولت و قانون‌گذاران نیز این موضوع را به خوبی مد نظر داشته و بازه‌ی زمانی معافیت ماده‌ی ۱۳۲ قانون مالیات‌های مستقیم را با افزایش نیروی شاغل در کارگاه‌ها افزایش داده است تا مشوقی باشد برای فعالان اقتصادی و کارفرمایانی که اقدام به ایجاد شغل و افزایش نیروی کار می‌کنند. به این ترتیب که واحدهای تولیدی و خدماتی و سایر مراکز موضوع ماده ۱۳۲ که دارای بیش از پنجاه نفر نیروی کار شاغل باشند چنانچه در دوره‌ی معافیت، هر سال نسبت به سال قبل نیروی کار شاغل خود را حداقل پنجاه درصد افزایش دهند، به ازای هر سال افزایش کارکنان یک سال به دوره زمانی معافیت آنان اضافه می‌شود. (نگاره‌ی ۱۴)

قانون، راه را برای انجام این مهم، هموارتر ساخته است. در این رهگذر، مسئولیت دستگاه مالیاتی کشور به‌عنوان متولی اصلی وصول مالیات در قبال وظایف ذاتی و همچنین تحقق سیاست‌های اقتصاد مقاومتی دو چندان شده است. سرانجام، می‌توان این نکته را افزود که نظام مالیاتی، نقشی اساسی در تحقق اقتصاد مقاومتی ایفا می‌کند، و این نهاد یک چرخ‌دنده از چرخ‌دنده‌های اقتصاد مقاومتی است و تنها متولی وصول و جمع‌آوری مالیات است و عملکرد نهادهایی دیگر، چه در تصویب قوانین مالیاتی، نحوه‌ی مصرف درآمدهای مالیاتی و نظارت بر آن‌ها نیز در جهت تحقق اقتصاد مقاومتی و نفع جامعه ضروری و الزامی است. ■

نتیجه‌گیری: راهکار تحقق بخش عمده‌ای از سیاست‌های اقتصاد مقاومتی در اصلاحیه‌ی قانون مالیات‌های مستقیم منظور شده و در سایر مواد (۱۸، ۱۴، ۵، ۴ و ۲۱) نیز که در نگاره‌های بالا به آن‌ها اشاره نشده موضوع اصلی و کلیدی حول محور مباحثی نظیر تولید، صادرات، اشتغال و... می‌چرخد. بدین ترتیب، می‌توان گفت اصلاحیه‌ی قانون مالیات‌های مستقیم و به‌ویژه ماده‌ی ۱۳۲ آن شاهرگ حیاتی تحقق اقتصاد مقاومتی است و می‌تواند مشوق و محرک اصلی عوامل مختلفی از قبیل تولید، صادرات و... باشد. ازاین‌رو و با توجه به نقش کلیدی این ماده در تحقق اقتصاد مقاومتی تنظیم آیین‌نامه‌ی ماده‌ی مذکور به‌عنوان بازوی توانمند و اجرایی این بخش از

منابع:

- ۱- پناهی، محمد قاسم، قانون مالیات‌های مستقیم، چاپ اول، انتشارات سازمان امور مالیاتی، تهران، ۱۳۹۵.
- ۲- سرآبادانی، اعظم سادات، (www.olguyemoqhavemat.ir)، ۱۳۹۳.
- ۳- محسنی، علی، (www.iraneconomist.ir)، شهریور ۹۵، کد خبر ۱۲۲۱۰۸.
- ۴- مواد ۲۴ گانه سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی.
- ۵- میرطاهر، حسینی، (www.rarziemaliat)، ۱۳۹۴.